

KAKO DO KAKOVOSTNEJŠEGA IZOBRAŽEVANJA PRI ZGODOVINI V OŠ ZA ODRASLE ?

Pripravil
Vojko Kunaver,
višji svetovalec za zgodovino

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Predmet zgodovina v OŠ za odrasle

- Učni načrt predvideva 100 ur zgodovine v 4 razredih (6, 7, 8, 9 – po 25 ur na razred)
- Osnovni namen je nadgradnja znanja, ki ga ta populacija ni pridobila v času šolanja v OŠ
- UN za zgodovino za odrasle je bil sprejet 2003, medtem ko je posodobljeni UN za OŠ sprejet 2011!

Poudarki učnega načrta za zgodovino v OŠ za odrasle

- Učna snov je razporejena drugače glede na UN za mladino
- Večji poudarek je na vsebinah 20. stoletja in na nacionalni zgodovini
- Izbirnih tem, kakršne imamo v UN za mladino v tem učnem načrtu (še) ni!
- Eden od ciljev (namenov) tega učnega načrta je spodbuditi odrasle, da kritično ovrednotijo dogajanje okoli sebe

Možne dejavnosti pri delu z odraslimi

- Vključevanje njihovih življenjskih izkušenj v pouk
- Spodbujanje k spremljanju aktualnih družbenih pojavov in razgovor o njih
- Možnost kritičnega pogleda na te dogodke in ustvarjanje lastne presoje
- Pouk mora biti drugačen od tistega, ki se izvaja za mladino

Možna širša tema: Človekove pravice, holokavst in genocidi

- Izhajamo iz predpostavke, da ciljna publika pozna pojme kot so holokavst, genocid in človekove pravice (če ne jih obrazložimo)
- Na tej podlagi lahko zasnujemo učno uro ali sklop več ur
- Te tri osnovne pojme uporabljamo kot rdečo nit

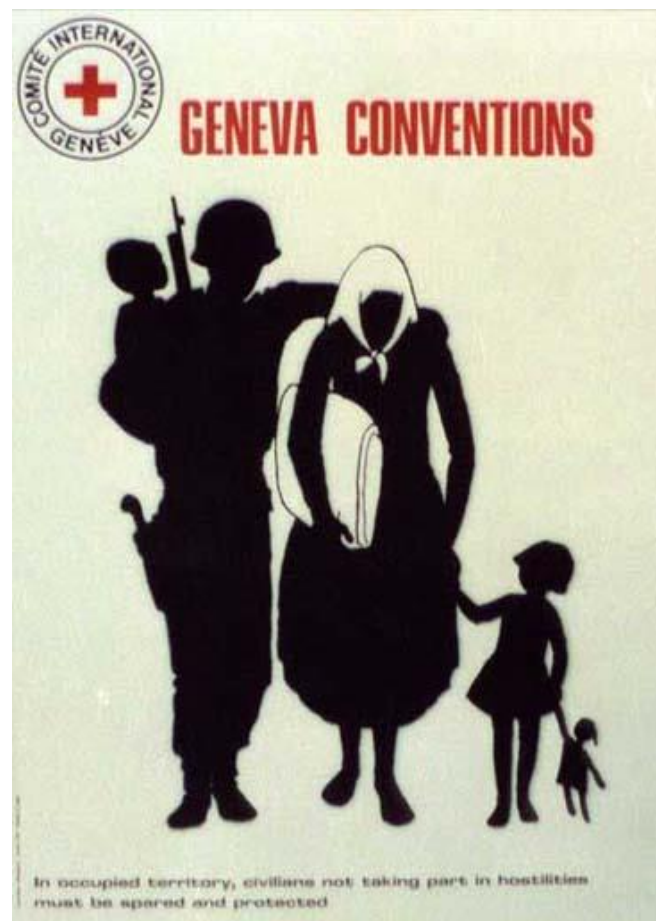
Človekove pravice. Od kod in od kdaj?

- Temelje postavili razsvetljenci
- Zapisane v času francoske revolucije (1789)
- Z leti so se dograjevale
- Še danes se marsikje po svetu bojujejo zanje
- Kako je s tem pri nas?

Najhujše kršitve človekovih pravic

- Dogajajo se med vojno (vojnam)
- Najhujše žrtve so šibkejši člani družbe
- Vojna se ne meni kaj dosti za človekove pravice
- Pravila vendarle obstajajo, a vprašanje, do kod se jih držijo

Primeri najhujših kršitev človekovih pravic v 20. stoletju

- 1. Prva svetovna vojna: uporaba bojnih plinov
- 2. Druga svetovna vojna: sistematično uničevanje civilnih ciljev in pobijanje civilistov
- 3. Korejska in vietnamska vojna: žrtve ženske in otroci
- 4. Ruanda (1994) in BiH (1992-95)

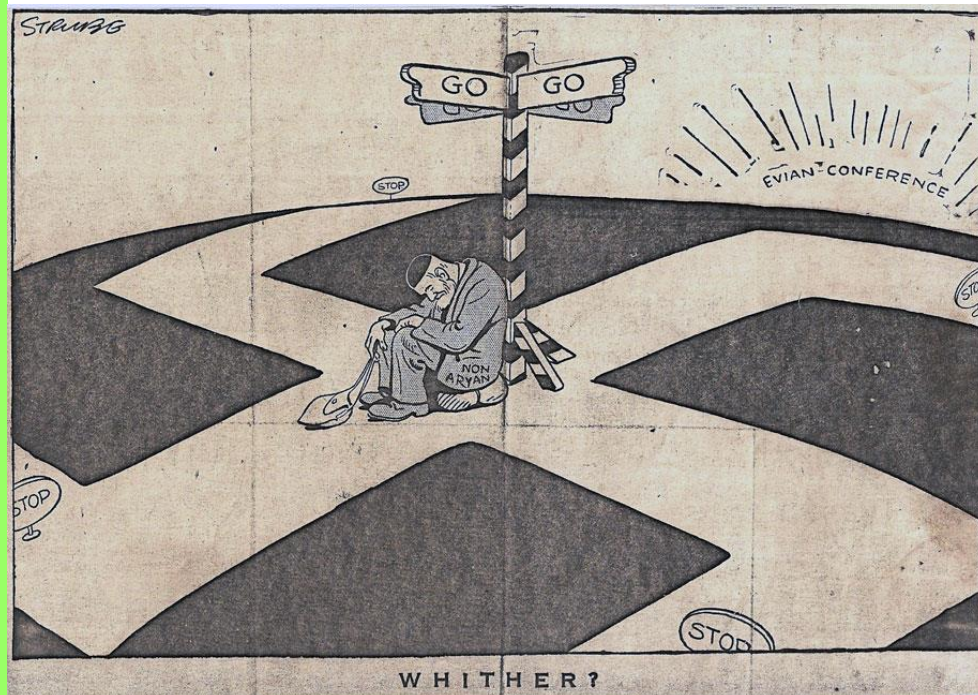
Holokavst pred drugo svetovno vojno

- Hitler že od 1936 naklepa sistematično odstranitev Židov iz države
- Številni protijudovski zakoni od 1933 dalje omejujejo pravice teh ljudi
- Jude sistematično preganjajo vse od 1938 (ostajajo brez služb, kupujejo v posebnih trgovinah...)

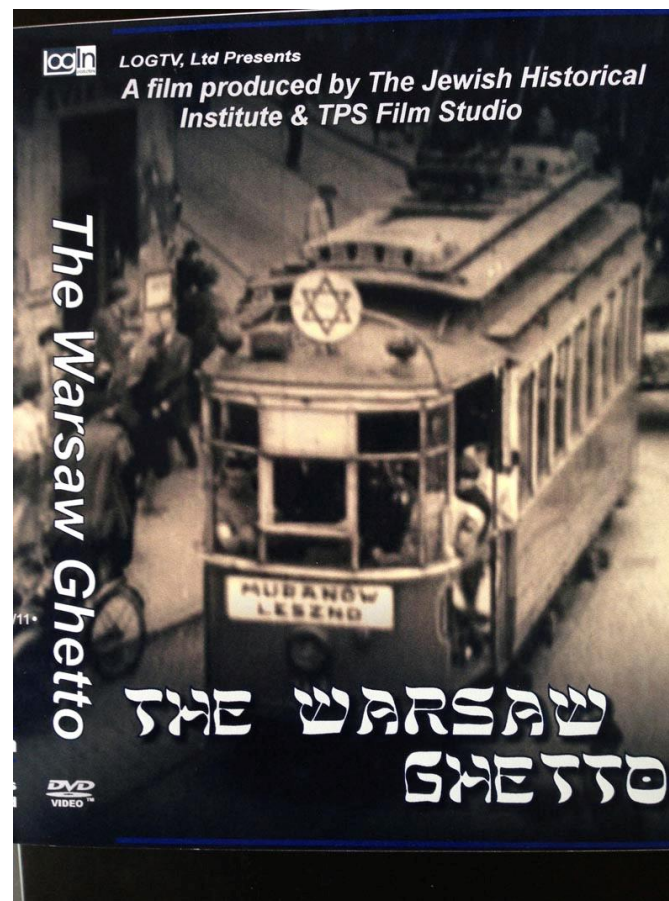
Eskalacija razpoloženja proti Judom

- Jude hočejo izseliti iz Nemčije (kam?)
- Evropske države se jih otepajo in jih nočejo sprejeti
- Možna rešitev: izselitev na Madagaskar?
- Konferenca v Evianu 1938

Kolektivna krivda sveta za holokavst?

- 1939 – začetek 2. svetovne vojne
- Padec Poljske - 3 milijone poljskih Judov znajde pod nacistično diktaturo
- Nihče jih noče, nimajo kam
- Nacisti se pripravijo na...

Končna rešitev?

- Od 1942 se začelja sistematično iztrebljanje Judov (pa tudi Ciganov, hendikepiranih...)
- Do konca vojne je umorjenih okoli 5,7 milijona Judov
- Sporočilo je grozljivo...

Ali se je človeštvo česa naučilo?

- Kljub grozljivi zgodovini se v 20. stoletja genocidi ponavljajo
- Primer Ruande 1994 – klasičen genocid večinskih Hutujev nad manjšinskimi Tutsiji
- Genocid v senci vojne v BiH

Vojna in kršitve človekovih pravic na prostoru nekdanje Jugoslavije

- Primer vojne na Hrvaškem in vojne v Bosni in Hercegovini je lahko problematičen
- Med učenci OŠ za odrasle so lahko pripadniki različnih narodov in verskih skupnosti
- Vsak med njimi ima in zagovarja „svojo resnico“

Od zločinov proti človečnosti v 20. stoletju do današnjega časa

- Kateri so glavni problemi sodobnega sveta?
- Zakaj se iz Afrike in prednje Azije v EU pomikajo množice beguncev?
- Kakšno je naše stališče do tega?
- Kaj nas uči zgodovina?

Katere cilje pokrijemo z obravnavo kršenja človekovih pravic v 20. stoletju?

- V bistvu pokrivamo večino ciljev 8.r.
- Ti cilji in vsebine se dotikajo obdobja od prve svetovne vojne do konca 20. stoletja
- Obravnavajo vojne, totalitarne režime življenje ljudi in tudi protislovja v sodobnem svetu
- Priporočena oblika dela je uporaba video posnetkov in diskusija (internet nam ponuja veliko, le na prave strani moramo priti!)

Kako lahko izpeljemo takšno učno uro z diskusijo?

- Odlično izhodišče za diskusijo lahko predstavlja kratek, 10-20 minutni film
- Organizacija Centropa vam ponuja veliko od tega
- <http://www.centropa.org/>

Primeri kratkih filmov s spletne strani organizacije Centropa

- <http://www.centropa.org/centropa-cinema/prezivjeti-u-sarajevu-prijateljstvo-za-vrijeme-rata>
- <http://www.centropa.org/centropa-cinema/matilda-kalef-three-promises?language=sl>

MATILDA KALEF -- TRI OBLJUBE

Choose Audio/Subtitle language

Српски / Slovenščina ▼

Direct Link

Delavnica (20 minut):

- Kaj menite o filmih, ali sta lahko osnova za diskusijsko uro pri predmetu zgodovina?
- Kako bi vi izpeljali učno uro, če bi uporabili ta dva kratka filma (lahko enega za eno in drugega za drugo uro)?
- Katere kršitve človekovih pravic prepoznate iz teh dveh filmov?
- Kakšno sporočilo (katere vrednote) bi lahko izpeljali iz tako zasnovane učne ure?

Če bi si želeli izvedeti še kaj več...o delu Centrope: snoj@centropa.org

